

Velkommen til nordisk konferanse

- en konferanse om rusmiddelbrukets konsekvenser for fosteret, barnet og familien.

Barnet & Rusen 2010

**29. september
til
1. oktober**

Rica Park Hotel
Sandefjord Norge

Arrangør

Borgestadklinikken BA

i samarbeid med

 Sundhedsstyrelsen
DANMARK

 Socialstyrelsen
SVERIGE

 Helsedirektoratet
NORGE

VELKOMMEN TIL KONFERANSE

Barnet
& Rusen 2010

Det er hyggelig for meg å kunne ønske velkommen til konferansen "Barnet & Rusen" 2010 i Sandefjord. Som det var i 2008, er det igjen nordisk konferanse.

I løpet av de årene vi har arrangert disse konferansene, har det vært en betydelig fagutvikling innenfor området konferansen fokuserer på. Vi er ubeskjedne nok til å mene at vi har bidratt til dette. Gjennom de tiltak og prosjekter som presenteres, gjennom etablering av kontakter og faglige diskusjoner på tvers av grenser og landsdeler, skjer det fagutvikling. Og dette har både vært vårt ønske og målsetting.

Med håp om at konferansen også denne skal være til inspirasjon og gi mer kunnskap, ønsker jeg velkommen til Sandefjord.

Jan Herman Rørvig
Adm. direktør
Borgestadklinikken - Blå Kors sør

Jan Herman Rørvig

Årets nordiske konferanse har 34 bidragsyttere fordelt på 13 plenumsforedrag og 15 parallelle seminar. Det er fem seminarrekker hvorav fire med felles temaområde over tre dager. Mange velger naturlig nok å følge seminarrekka med felles tema, men dette er ikke et krav.

Programkomiteen har bestått av Kit Broholm og Kirsten Mundt, Sundhedsstyrelsen, Danmark, Ann-Britt Thulin, Socialstyrelsen, Sverige, Karin Trulsson, Sverige, Herdis Dugstad, Helsedirektoratet, Norge og Frid Hansen og undertegnede fra Borgestadklinikken.

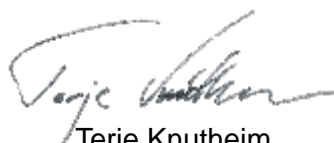
En så omfattende konferanse setter krav til logistikk og gjennomføring og vår målsetting er at årets konferanse skal føye seg inn i rekken av vellykkede konferanser.

Vi har i år ingen økonomisk støtte. Det betyr at prisen for konferansen har steget noe, men vi mener likevel at vi har klart å gjøre dette til en rimelig konferanse.

Velkommen til tre utbytterike dager i Sandefjord.

Jørn Klem
Konferansekoordinator

Terje Knutheim
Konferanseleder

Kompetansesenter rus - region sør
Borgestadklinikken

Terje Knutheim

Jørn Klem

KONFERANSEPROGRAM

29. SEPTEMBER

Kl. 09.30 Registreringen åpner

Kl. 11.00 **Åpning av konferansen.**
Ved Jan Herman Rørvig

Kl. 11.10 **Norske satsinger.**
Ved Ragnhild Mathisen, Norge

EU:s alkoholstrategi slår fast målet - skydd av barn, unga och det ofödda barnet.

Ved Maria Renström, Sverige

Kl. 12.15 Lunsj

Kl. 13.45 **Nytten av utviklingspsykologisk kunnskap i familietenkning og terapi.**
Ved Magne Mæhle, Norge

Kl. 14.30: Pause

Kl. 14.45: **Tilknytningsbasert behandling i forhold til risikoforeldre.**
Ved Robert S. Marvin, USA

Kl. 16.00: Pause m/kaffe/te/frukt

PARALLELLESJON 1:

Kl. 16.30 – 18.00. Pauser legges inn ved behov

Tema over tre dager:

FAMILIEPERSPEKTIVET I BEHANDLING:

1A **Familiesenteret: Arena for medvirkning og praktisk samarbeid om barns oppvekst.**
Ved Geir Ø. Skauli og Ingunn Hjelm, Norge

Tema over tre dager

SAMSPILL OG SAMTALE MED BARN:

1B **Hvordan bruke kunnskap om barns utvikling som veiviser i samtaler med barn og foreldre.**
Ved Magne Mæhle, Norge

Tema over tre dager

TIDLIG INTERVENSJON OVERFOR GRAVIDE OG FAMILIER MED SMÅ BARN:

1C **Presentasjon av arbeidet med "Circle of Security".**
Ved Robert S. Marvin, USA

Barnet
& Rusen 2010

Jan Herman Rørvig er administrerende direktør ved Borgestadklinikken - Blå Kors sør hvor han har vært ansatt siden 1977. Borgestadklinikken er ved siden å være et av sju regionale kompetansesentre, også den største private behandlingsevirsomheten for rusrelatert problematik i Norge.

Ragnhild Mathisen er statssekretær i Helse og omsorgsdepartementet. Hun er cand. polit. med hovedfag i statsvitenskap fra Universitetet i Oslo. I perioden 2005-2009 var hun politisk rådgiver for forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen
Mathisen har hatt ulike politiske verv siden 1995.

Maria Renström är socionom med sammanlagt 35- års erfarenhet av socialtjänst och folkhälsopolitik på lokal, nationell och internationell nivå. Maria Renström har sedan början av 1990-talet arbetat med EU- och internationell alkohol- och folkhälsopolitik vid Socialdepartementet i Sverige, EU Kommissionens folkhälsodirektorat och WHO:s huvudkontor i Geneve. Hon var ansvarig för alkoholförhandlingarna under Sveriges ordförandeskap år 2001 och 2009 när Sverige initierade och fick igenom några av de viktigaste besluten om alkohol och hälsa på EU nivå.

Magne Mæhle er dr. philos og spesialist i klinisk barne- og ungdomspsykologi. Han er i dag førsteamanuensis ved Høgskulen i Sogn og Fjordane, og forsker II ved Region-senter for barn og unges psykiske helse i Bergen (RBUP Vest), hvor han tidligere var leder. Han er også tilknyttet Nasjonalt kompetansenettverk for sped- og småbarns psykiske helse ved RBUP Øst og Sør. I tillegg driver han selvstendig psykologpraksis med barn og unge som målgruppe. Forskningsmessig har han spesielt vært opptatt av hvordan utviklingspsykologisk kunnskap kan anvendes i behandling av barn og familier.

Robert S. Marvin er professor og leder av The Mary D. Ainsworth Child-Parent Attachment Clinic, University of Virginia Medical Center. Han har 40 års erfaring innenfor forskning og klinisk arbeid med barn og familier. Han var en av Mary Ainsworths første studenter, kollega og venn gjennom en årrekke. Han har PhD fra University of Chicago, og fullførte sin forskeropplæring ved The University of Minnesota Institute of Child Development og universitets-sykehuset i Baltimore. Han har undervist, forsket og gjort klinisk arbeid ved Universitetet i Virginia siden 1972. Tilknytningsklinikken professor Marvin leder, tilbyr praktiske, evidensbaserte løsninger til barn og foreldre med relasjonsvansker. Tjenestene er basert på utviklingspsykologisk og klinisk forskning. Blant de som mottar tjenester er fosterbarn og adoptivbarn, familier som har delt omsorg og familier utsatt for traumer.

Geir Ø. Skauli arbeider som psykolog ved familie-sentrene i Larvik kommune. Han er spesialist i klinisk familiepsykologi med tjuve års erfaring både fra direkte klinisk arbeid og fra ledelse og utvikling av behandlingstilbud. Han har blant annet vært prosjektleder i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet med ansvar for utvikling av et system for brukerrettet kvalitetsforbedring i familievernet, samt bidragsyter i boken "Klienten – den glemte terapeut. Om brukerstyring i psykisk helsearbeid". Han er medlem i to av kommunens faste familieråd – en konsultasjonsmodell for familier med vekt på lav terskel for kontakt og med bruk av reflekterende metode.

Ingunn Hjelm er resultatenhetsleder for Barne- og ungdomstjenester i Larvik kommune. Enheten omfatter PP-tjenesten, Helsesøstertjenesten og Åpen barnehage. Hun har en helse-faglig utdannelsesbakgrunn, videreutdanning i nettverksteori og metode og mastergrad i helsefremmende arbeid. Hun har erfaring fra utvikling av en tverrfaglig samarbeidsmodell. Hun har ledet utviklingen av familiesenter-modellen i Larvik.

KONFERANSEPROGRAM

Barnet
& Rusen 2010

Tema over tre dager:

TILTAK I DEN KOMMUNALE VIRKELIGHET:

1D Børn i alkoholfamilier – også politikernes ansvar.

Ved Karin Gaardsted, Danmark

1E Mor i fängelse - mödrar och barn berättar.

Ved Annelie Björkhagen Turesson, Sverige

Kl. 19.30: MIDDAG

30. SEPTEMBER

Kl. 09.00: Kan kunnskap fra resiliensfeltet bidra til å hjelpe utsatte barn?

Ved Helen Johnsen Christie, Norge

Kl. 10.00: Det svenska Riskbruks-projektets arbeidsmetod och resultat.

Ved Svante Petterson, Sverige

Kl. 10.45: Pause m/kaffe/te/frukt.

PARALLELLESJON 2

Kl. 11.00 – 12.45 Pauser legges inn ved behov.

Tema over tre dager:

FAMILIEPERSPEKTIVET I BEHANDLING:

2A Flerfamiliemodellen fra Aarhus

Ved Helene Bygholm Risager, Danmark

Tema over tre dager:

SAMSPILL OG SAMTALE MED BARN:

2B "Mamma ser meg og har innlevelse med meg" Hvordan øke foreldrenes oppfattelse og innlevelse med barnet

Ved Vibeke Mogstad og Annette Espedalen, Norge

Karin Gaardsted er Viceborgmester og Formand for Børne- og Ungdomsudvalget i Viborg Kommune i Danmark. Hun er uddannet lærer og har arbejdet med børnekultur på både lokal og national plan i Kulturministeriet. Karin Gaardsted blev valgt ind i Viborg Byråd 1. jan 2006. Viborg kommune har 3000 børn som oplever at ders forældre drikker for meget. Kommunen har taget markante skridt til at hjælpe disse familier og især de børn, der er i klemme. Det tværpolitiske samarbejde er afgørende for å kunne lykkes. Politikere fra Forebyggelsesudvalget, Socialudvalget samt Børne- og Ungdomsudvalget arbejder sammen om opgaven, og alle udvalg lægger penge i projektet.

Annelie Björkhagen Turesson är socionom, familjeterapeut och fil.dr i socialt arbete vid Göteborgs universitet. Hon arbetar numera som lärare och forskare vid Malmö högskola. Hon har en långvarig erfarenhet av socialt arbete. De sista fem åren, innan hon återvände till den akademiska världen, arbetade hon som samordnare för Ambulatoriegruppen i Malmö som är en tvärprofessionell grupp för gravida kvinnor med missbruksproblem. Februari 2009 avslutade hon sin doktorsavhandling som handlar om levnadsförhållandena för barn och ungdomar som har en mor i fängelse.

Helen J. Christie er direktør på RBUP Øst & Sør. Hun er psykologspesialist og har en omfattende klinisk virksomhet bak seg og har skrevet flere bøker og artikler. Helen Christie har særlig vært knyttet til traume- og resiliensfeltet og til internasjonalt arbeid. På konferansen vil hun ha fokus på hvordan den nyere kunnskap om beskyttende faktorer kan bidra til å hjelpe barn som lever i utsatte familiesituasjoner.

Svante Petterson, projektchef för Riskbruksprojektet. Kulturgeograf och planerare som arbetet med en stor mängd av olika frågor. Tio år inom regeringskansliet, tio år i Stockholms läns landstingen och snart tio år med frågor om riskbruk har det hunnit bli. Projektets uppdrag utgår från den vetenskaplig evidens som visar att andelen med riskabla alkoholvanor minskar om läkare och sjuksköterskor frågar patienter om alkoholvanor och i förekommande fall ger enkla råd. Projekt med liknande målsättningar har genomförts i de flesta västländer. Tidigare erfarenheten har varit nedslående och Riskbruksprojektets resultat er gode og kan anses bryta ny mark.

Helene Bygholm Risager er psykolog og leder af Alkoholbehandlingen i Århus kommune. Hun har siden midten af 90'erne arbejdet med børnefamilier med alkoholproblemer ud fra både et forskningsmæssigt og behandlingsmæssigt perspektiv. I sin Ph.d. afhandling har hun blandt andet undersøgt familieinteraktion, forældrenes symptomer på psykiske belastninger, børnenes psykosociale tilpasning og de forandringer familiemedlemmerne gennemgår i forbindelse med et behandlingsforløb. Som leder af Alkoholbehandlingen i Århus har hun og medarbejderne gennem de sidste 6 år arbejdet systematisk på at få familieperspektivet integreret som en naturlig del af alkoholbehandlingsforløbene, hvilket har udmundet i behandlingsmodellen "Familieorienteret Alkoholbehandling".

Vibeke Mogstad er firebarns mor utdannet sykepleier og har off. godkjent studier i coaching og kompetanseutvikling på både individ og gruppe nivå. Hun har arbeidet ved Borgestadklinikken siden 1996 og de siste 5 årene i familieenheten med frivillige innlagte og gravide rusmiddelmissbrukere og familier med små barn. Hun har også deltatt i samspill- og tilknytningsprosjekt med Kari Killèn, som har gått over 2 år.

Annette Espedalen er vernepleier, og har arbeidet ved Borgestadklinikken siden 1997. Hun har arbeidet ved familieenheten de siste 6 årene, med frivillige innlagte gravide rusmiddelmissbrukere, og familier med små barn. Hun avsluttet et toårig opplæring og prosjekt i samspill og tilknytningsteori med Kari Killèn våren 2010.

KONFERANSEPROGRAM

Barnet
& Rusen

Tema over 3 dager

TIDLIG INTERVENSJON OVERFOR GRAVIDE OG FAMILIER MED SMÅ BARN:

2C Mödra- och barnhälsovård – möjligheternas arena.

Alkoholprevention bland blivande och nyblivna föräldrar i Sverige.

Ved Eva-Karin Envall och Åsa Heimer, Sverige

Eva-Karin Envall, barnmorska och projektledare har arbetat med traditionellt barnmorskearbete på förlösnings- och BB-avdelning, med mödravård, fosterdiagnostik och ultraljud samt ungdomsmottagningar. Sedan 2004 är hon projektledare för Riskbruksprojektets delprojekt som riktar sig till mödrhälsovården.

Åsa Heimer, barnsjuksköterska och projektledare har arbetat med barn och föräldrar i över 20 år inom barnsjukvård och inom barnhälsovård. Sedan 2007 är hon projektledare för Riskbruksprojektets delprojekt som riktar sig till barnhälsovården. Riskbruksprojektet är ett regeringsuppdrag till Statens folkhälsoinstitutet. Riskbruksprojektet består av tio delprojekt som riktar sig till olika målgrupper/ verksamhet.

Annette Vilhelmsen er kommunalpolitiker i Kerteminde kommune (www.kerteminde.dk). Formand for Børn og Skoleudvalget i perioden 2005 – 2009. Nuværende formand for Arbejdsmarkedsudvalget som også har området vedr. forebyggelse og misbrug under sig. Annette Vilhelmsen vi præsentere begreberne "skolefe og skolealf", samt fortælle om hvordan forankring af en "anerkendende børn og ungepolitik" skaber et godt fundament for arbejdet med børn i alkoholfamilier.

Tema over 3 dager:

TILTAK I DEN KOMMUNALE VIRKELIGHET:

2D Politisk beslutning er nødvendig – også når det handler om alkohol.

Ved Annette Vilhelmsen, Danmark

Siri Gjesdahl er leder av BarnsBeste. Hun er utdannet psykiatrisk sykepleier og har vært enhetsleder for psykiatrisk akuttpost ved Sørlandet Sykehus HF, enhetsleder i hjemmesykepleien i bydelen Vågsbygd i Kristiansand og Lyngdal, leder for psykiatrisk dagpost i Farsund. Har jobbet mye med oppfølging etter suicid (styremedlem i LEVE), nettverk, pårørende og forskning.

2E Implementering av lovendringene for barn som pårørende i rusbehandling.

Ved Siri Gjesdal og Tobbi Kvaale, Norge

Tobbi Kvaale er i dag assisterende avdelingsleder i Avdeling for rus- og avhengighetsbehandling (ARA) ved Sørlandet sykehus. Hun er utdannet som barnevernspedagog og har arbeidet med ungdom i Bærum kommune og i barneverntjenesten i Kristiansand. Kvaale har vore leiar for tiltak og prosjekt retta mot rusavhengige i Kristiansand kommune i mange år og har jobba administrativt i Helse Sør med implementering av rusreformen.

KI. 12.45 LUNSJ

KI. 14.15 Hjerneforhold hos barn av mødre med opiat- og polysubstansmisbruk sammenlignet med en kontrollgruppe.

Ved Kristine B. Walhovd, Norge.

Kristine B. Walhovd, professor i kognitiv nevro psykologi ved Center for the Study of Human Cognition, Psykologisk Institutt, Universitetet i Oslo, Norge. Kristine Walhovd er utdannet psykolog og har de siste ti år forsket bredt på hjerne-adferdsforhold med metoder som magnetresonanstomografi (MR) elektrofysiologiske hendelsesrelaterte potensialer (ERP), nevro psykologiske og eksperimentelle kognitive tester. Via samarbeid med Vibeke Moe og Kari Slinning ved Regionsenter for barn og unges psykiske helse (R-BUP) Øst og Sør, har Walhovd studert hjerneforhold hos barn av mødre med opiat- og polysubstansmisbruk sammenlignet med barn uten slike risikofaktorer. Funnene diskuteres i lys av kognisjons- og adferdsforhold hos barna, og mulige årsaksfaktorer drøftes.

KI. 15.15 Pause

Barn av mødre med rusproblemer og psykiske vansker: Hvilke faktorer påvirker mødrenes sensitivitet i samspillet med barnet?

Ved Vibeke Moe og Torill Siqueland, Norge.

Vibeke Moe er forsker ved Nasjonalt kompetansenettverk for sped- og småbarns psykiske helse, R.BUP Øst og Sør. Hennes doktorgrad omhandler en oppfølgingsstudie av barn eksponert for rusmidler i fosterlivet fra fødsel til 11 års alder. Nå er hun prosjektleder for et nytt prosjekt med fokus både på samspill og generell utvikling hos barn av mødre med rusproblemer og psykiske vansker. Dette gjøres i samarbeid med professor Kristine Walhovd ved Psykologisk Institutt, UiO. Vibeke Moe leder sammen med Lars Smith også en ny populasjonsbasert studie kalt "Liten i Norge". Hun er spesialist i klinisk arbeid med barn og unge og har tidligere vært tilknyttet Aline barnevernsenter og Nic Waals Institutt.

Torill Siqueland er doktorgradsstipendiat ved Psykologisk Institutt, UiO og er også tilknyttet Nasjonalt kompetansenettverk for sped- og småbarns psykiske helse, R.BUP Øst og Sør, der hun er medarbeider på forskningsprosjektet hvor barn og mødre med rusproblemer og psykiske vansker følges fra graviditet og fram til barnet er 4 ½ år. Hun har tidligere arbeidet klinisk i Pedagogisk Psykologisk tjeneste i Bærum Kommune.

- UTSTILLINGER - POSTERPRESENTASJONER

Under konferansen vil det være utstillingsområder hvor virksomheter, prosjekter og ulike tilbud kan presenteres.

Ønsker du plass i utstillingsområdet?

Send en e.post til

jorn.klem@borgestadklinikken.no

KONFERANSEPROGRAM

Barnet
& Rusen 2010

Kl. 15.30: Barn av kvinner i substitusjonsbehandling.

Erfaringer fra en norsk studie.

Ved Monica Sarfi, Norge

Monica Sarfi, psykolog og stipendiat ved SERAF (Senter for Rus og Avhengighetsforskning), Universitetet i Oslo, har siden 2005 samlet data og skriver nå ut resultater fra en nasjonal oppfølgingsundersøkelse av barn i Norge født i årene 2005-2006 av mødre i LAR (legemiddelassistert rehabilitering). Hun har også en brøkstilling ved Aline og Frydenberg barnevernsenter der hun har arbeidet som klinisk psykolog siden 1992. I årene 1996-98 var hun som spesialpsykolog knyttet til et fylkeskommunalt prosjekt ved Akershus Universitetssykehus som hadde som mål å øke førstelinjens kompetanse på området rusmiddelavhengige gravide.

Kl. 16.00: Ny norsk retningslinje om gravide i legemiddelassistert rehabilitering(LAR) og oppfølging av barnet til det når skolealder.

Ved Brittelise Bakstad, Norge

Brittelise Bakstad er seniorrådgiver i Helsedirektoratet. Hun er utdannet lærer, har videreutdanning i rusbehandling og mastergrad i helsefagvitenskap. Hun har siden 1987 jobbet i rusmiddelfeltet, både i klinisk praksis, forskning og i offentlig forvaltning. Hun har i de siste tolv år hatt et spesielt fokus på og arbeidet direkte med kvinner i LAR utifra disse ulike ståstedene. Hun er nå sentral i arbeidet med å utvikle en nasjonal faglig retningslinje for denne gruppen. Retningslinjen gir anbefalinger om kunnskapsbasert praksis i oppfølgingen av gravide i LAR og deres barn og samhandling mellom alle tjenestenivåer vil være sentralt.

Kl. 16.30 Avslutning på fagprogrammet

Kl. 20.00: KONFERANSEMIDDAG

1. OKTOBER

Kl. 09.00: Tvangens praktisering og organisering i institusjoner og i helseforetak.

Ved Bodil Ravneberg, Norge

Bodil Ravneberg er statsviter og forsker ved Uni Rokkansenteret i Bergen. Hun har, som del av et større evalueringoppdrag initiert og finansiert av Helsedirektoratet om evaluering av lov om sosiale tjenester §§ 6-2, 6-2a og 6-3, undersøkt bruken av tvang i behandlingen av voksne rusavhengige i Norge.

Kommentarer/veien videre.

Representant fra Helsedir./HOD.

Hovedfokuset er på tvangens organisering i institusjonene og i helseregionene etter rusreformen. I undersøkelsen fokuseres det på effekten av endringene og hvordan tvang har blitt utført som oppgave i behandlingsinstitusjonene.

Kl. 10.00: PAUSE m/kaffe/te/frukt

PARALLELLSESJON 3

Kl. 10.15 – 12.00: Pauser legges inn ved behov

Tema over 3 dager:

FAMILIEPERSPEKTIVET I BEHANDLING:

3A Familier med alkoholmonstre; Integreert systemisk teori og metode anvendt i forhold til det enkelte familiemedlem og den samlede familie.

Ved Birgit Trembacz, Danmark

Birgit Trembacz, cand. psych., specialist i psykoterapi og supervision, familierapeut samt forfatter. Hun var blandt de første i Danmark, der medtænkte familien samt børnene og de unge, når der var et alkoholproblem, og hun har siden slutningen af 80'erne arbejdet for at indføre familieperspektivet i alkoholbehandlingen. Hun har udviklet projekter, gitt supervision, holdt kurser, bidratt i uddannelse af familie- og gruppeterapeuter, drevet med forskning og er forfatter. I oplægget præsenteres hvordan en integration af forskellige systemiske og narrative teorier og metoder kan skabe en sammenhengende og ressourceorienteret forståelse og behandling af familier med alkohol/rusproblemer.

Tema over 3 dager:

SAMSPILL OG SAMTALE MED BARN:

3B Opplæring og metodeutvikling i behandling av foreldre/barn med rus og psykiske problemer og andre alvorlige psykososiale belastninger.

Ved Kari Killèn, Norge

Kari Killèn er Dr. philos. Hun tok sin doktorgrad med avhandlingen "Omsorgssvikt og barnemishandling" i 1988. Hun er sosionom med 3 års videreutdanning i barne- og ungdomspsykiatrisk arbeid ved Chicago Universitetsklinikk og Tavistock Klinikk, London, og har magistergrad i psykososialt arbeid (eng). Hun er forsker emeritus ved Norsk Institutt for Forskning Oppvekst, Velferd og Aldring (NOVA). På oppdrag fra Helsedirektoratet arbeider hun nå med opplæring og metodeutvikling overfor foreldre/barn med rusmiddelproblemer, psykiske lidelser og andre alvorlige psykososiale belastninger ved Kompetansesenter rus - region sør, Borgestadklinikken. Opplæringen og metodeutviklingen vil bli presentert og bli eksemplifisert av deltakere fra opplæringen.

Tema over 3 dager

TIDLIG INTERVENSJON OVERFOR GRAVIDE OG FAMILIER MED SMÅ BARN:

3C Å snakke om alkohol med gravide – bruk av screeningsinstrumentet TWEAK.

Ved Ulrika Håkansson, Norge

Ulrika Håkansson er psykolog og ansatt ved Bufetat (Barn, ungdom og familie-etaten) region Øst og har et regionalt ansvar for den nasjonale satsningen "Barn av psykisk syke og rusmisbrukende foreldre". Ulrika har tidligere erfaring fra rusomsorgen fra så vel klinisk praksis som forskning og kommunearbeid med fokus på gravide, sped- og småbarnsfamilier med rusmiddelproblematikk.

KONFERANSEPROGRAM

Barnet
& Rusen 2010

Tema over 3 dager:

TILTAK I DEN KOMMUNALE VIRKELIGHET:

3D Tidlig intervensjon, med barnet i fokus. - Erfaringer fra Moringen

Ved Isabel Borgli og Kari-Anne Heldahl, Norge

Isabel Borgli er barnevernpedagog og har siden 1993 arbeidet ved Moringen- bolig for foreldre og barn, og ledet institusjonen siden 1997. Gjennom 17 års arbeid på Moringen har hun utviklet modellen som ligger til grunn for virksomheten slik den drives i dag. Isabel har nå permisjon som leder, for å drive fagutvikling i Borg Barne- og familiesenter, som Moringen er en del av. Isabel har videreutdanning i nettverksintervensjon, administrasjon og ledelse. Hun har opplæring i Care Index, PCERA, kunst og uttrykksterapi, AAI, IWMC og IA, samt ASQ. Hun har gjennomført teoreti-kravet til master i sosialt arbeid ved NTNU i Trondheim.

3E Voksenliv i lys av foreldrenes rusmisbruk. Barna har blitt 25 år, kan de tilby sine barn bedre levekår enn foreldrene kunne?

Ved Aase Sundfær, Norge

Kari-Anne Heldahl er vernepleier og har siden 1990-tallet jobbet 1. linje barnevern med fokus på hvordan det er å være barn når foreldrene sliter med egen problematikk knyttet til rus eller psykisk sykdom. Hun har siden 2003 vært nestleder på Moringen og er nå leder på Moringen. Kari-Anne har videreutdanning i nettverksintervensjon, rusintervensjon, administrasjon og ledelse. Moringen har utviklet en helhetlig modell, som bygger på kunnskap om barn og barns utvikling i sammenheng med foreldrene og deres omgivelser.

Kl. 12.00 Pause

Kl. 12.15: "Prisen For Rusen"

Ved Nicolai Molbech, Danmark.

Far og datter i samtale. Møte med tøff kjærlighet.

Ved Erik Torjussen og Hilde T. Hauge, Norge.

Aase Sundfær er klinisk sosionom. Hun arbeider på Oslo Universitetssykehus, klinikk for psykisk helse for barn- og ungdom. Foredraget vil bygge på hennes femte studie av barna til 31 kvinner med rusproblemer (2009) Hun har fulgt opp barna hvert femte år siden fødsel. Temaer vil være: Hvordan ser barna på sitt liv i dag og hvordan preges de av sin egen historie? Hvordan skaper de sin egen familie? Hvem snakker de med om foreldrenes rusmisbruk? Noen av barna har gått i foreldrenes fotspor og ruset seg for kortere eller lengre tid, men greid å legge rusmisbruket bak seg. Hva tenker de var viktig for å greie det?

Aase Sundfær arbeider spesielt med tidlig intervensjon i dag som leder av et sped- og småbarnteam på klinikken.

Kl. 13.15: Avslutning av konferansen

Kl. 13.30: Lunsj og avreise

Nicolai Molbech er dansk og er vokset op i en familie, hvor alkoholproblemer har fylt og præget hans barne- og voksenliv. Nicolai Molbech har som ung og voksen arbejdet med de konsekvenser hans moders alkoholproblemer har haft på hans liv, så han i dag er i stand til at fortælle sin historie på en åbenhjertigt og lærerig måde. Nicolai Molbech er i dag musikjournalist, foredragsholder, speaker og ikke mindst DJ, efter at han sagde farvel til Danmarks Radio hvor han var vært på P3 i 16 år. I dag samarbejder DR og Nicolai omkring Det Europæiske Melodi Grand Prix, hvor Nicolai i år vil kommentere (fra Oslo) for tredje år i træk på DR1.

Nicolai Molbech er også medforfatter på bogen "Børn af alkoholikere". En bog hvor 25 unge fortæller deres meget stærke beretninger om det at været vokset op i familier, hvor enten den ene eller begge forældre har haft et alkoholproblem.

Nicolai Molbech vil i sit oplæg fortælle om den pris han har måtte betale, for sin opvækst i en familie hvor moderen drak. Ikke mindst om alle de mønstre som moderens alkohol misbrug pådrog ham. Men også hvilken pris det offentlige danske system har måtte betale på grund af at der ikke var relateret hjælp at hente til familier med sådanne et problem.

Erik Torjussen (55) er tørrlagt alkoholiker siden august 2001. Han er gift og har 3 døtre, 3 svigersønner og 4 barnebarn. Torjussen har innehatt forskjellige lederstillinger innen industri og transportvirksomhet de siste 25 årene og er tidligere leder av bla Kristiansand Røde Kors. Han har vært engasjert i A-larm siden vinteren 2002, og det siste året også deltidsansatt som prosjektleder/markedskoordinator i organisasjonen. Han har stor tro på åpenhet omkring rus og at det nytter å gjøre noe med dette.

Hilde T Hauge (30) er datter av Erik Torjussen, er gift og har 2 barn. Hun er utdannet kokk og sykepleier og jobber som sykepleier ved en nyfødt intensivpost. Hun er styremedlem i Kristiansand Røde Kors hjelpekorps.

Sammen vi de utveksle tanker og erfaringer omkring tiden da far var alkoholmisbruker i en familie med mor og 3 jenter.

KONFERANSEMIDDAGEN

Middagen arrangeres torsdag kveld kl. 20.00 i bankettsalen på Rica Park Hotell.

Det legges det opp til litt underholdning, god mat og hyggelig samvar i fine omgivelser.

Middag er inkludert for alle som har hotell inkludert i sin konferansepakke.

Det er mulig å melde seg på middagen for de som har meldt seg på uten hotell.

PRAKTISKE OPPLYSNINGER

*Barnet
& Rusen* 2010

PÅMELDING: Elektronisk påmeldingsskjema finner du [HER](#)
(Vær nøye med utfyllingen av påmeldingsskjemaet.)

PÅMELDINGSFRIST: **25. AUGUST 2010**

PRISER:	KONFERANSEN UTEN HOTELL (INKL. 3 LUNSJ OG KAFFEPAUSER)	KR. 2.380,-
	KONFERANSEN - ENKELTROM (INKL. 3 LUNSJ, KAFFEPAUSER OG 2 MIDDAGER)	KR. 4.480,-
	KONFERANSEN - DOBBELTROM (INKL. 3 LUNSJ, KAFFEPAUSER OG 2 MIDDAGER)	KR. 3.880,-
	KONFERANSEMIDDAG (FOR DELTAKERE UTEN HOTELL)	KR. 450,-

BETALING: Faktura vil bli tilsendt til den oppgitte fakturaadresse

AVMELDING: - Avmelding kan skje uten belastning før 10. september.
- 10. til 25. september må det påregnes en avgift på kr. 1000,- ved avmelding.
- Ved avmelding etter 25. september tilbakebetales 50 % av innbetalt konferanseavgift.

KOMMUNIKASJON:

- Tog :** Fra Oslo S går det tog ca. hver time til Sandefjord. Turen tar ca. 1 t og 45 min.
Fra Gardemoen tar det ca. 2 t. og 20 min.
- Buss :** Det går regelmessig ekspressbusser både fra Sørlandet og fra Oslo.
- Båt :** Ferge fra Strømstad til Sandefjord og fra Hirtshals til Larvik.
- Fly :** Det går direkte fly til Sandefjord Lufthavn Torp fra Trondheim, Bergen, Stavanger og København.

HOTELLENE:

Konferansehotellet er [Rica Park Hotell](#). Vi har tillegg romkapasitet i andre hoteller i Sandefjord - [Clarion Collection Hotell Atlantic](#) som ligger i kort gangavstand til Rica Park Hotell og [Sandefjord Motorhotell](#). I tillegg har vi hotellkapasitet ved [Quality Hotel Grand Farris](#) i Larvik.

Det blir satt opp shuttlebusser til hotellene som ikke ligger i gangavstand fra konferansehotellet.

For deltakere som ikke bor Rica Park Hotell vil frokost torsdag og fredag og middag onsdag bli servert på de respektive hotellene.

HAR DU BEHOV FOR FLERE OPPLYSNINGER:

Ta kontakt på info@borgestadklinikken.no